

L'Esquella de la Tormentxa

HEMEROTECA MUNICIPAL

HEMEROTECA MUNICIPAL

A les víctimes d'ahir
A les víctimes d'avui
A les víctimes de demà

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MIGUEL MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

REBUDES LES

Novetats per a la present temporada
PREUS EXCEPCIONALS

Ventatges positives en els articles següents:

Estovalles i tovallons, Panyeria, Davantals,
Puntes, Roba blanca per a senyora, Calçat,
Sastreria, Camiseria, gèneres de punt i roba
blanca per a nens, Colxes, Mantes, Edredons,
Llençols, Roba de llit, Calçat sport, Gèneres
de punt per a cavaller, Teixits color, Es-
tores i Cortinetes.

SECCIÓ ESPECIAL de diferents articles
al preu únic de 3⁹⁵ pessetes

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors · Ordres de Borsa · Canvi
de moneda · Gires sobre l'estranger · Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 BARCELONA

Tintes bones calltats
UNIÓ, NUM. 3

Bazar DE LA Unió

Útils per a escriptori
BARCELONA

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12
TELÉFON NÚM 3332 A.

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4 tarda i a les 9 1/4 nit

Gran èxit de la cèlebre SALUD RUIZ

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Estranger, 5 pessetes

FORA DE BARCELONA: Espanya, 3 pesetes

CRONICA

MORTS

Hi han hagut, aquesta setmana, tres morts. Ha mort un home notori, ha mort la censura, i han mort els barrets de palla. La nostra commemoració de difunts és extensa.

**

En Mir i Miró ja era mort feia anys. Era el supervivent d'una època, que a Madrid se podria nomenar època d'En Romero Robledo i a Barcelona d'En Mir i Miró. Foren tan iguals, que En Romero Robledo, a Barcelona, s'ha dit Mir i Miró, i aquest a Madrid Romero Robledo. El «pollo» d'Antequera se hauria transformat en el «pollo» de Reus.

Els dos tenien una oratòria pintoresca, ignoraven tot i ho sabien tot perquè tot s'ho imaginaven l'un amb imaginació andalúça i l'altre amb imaginació catalana. Per això En Mir no s'esporguïa davant de cap interpretació, ni de cap debat. Ell no sabia res, però inventava tot, estadístiques, noms de savis, articles dels còdis, sentències del Suprem, institucions municipals de l'estranger, cites d'homes famosos, fins paraules. Per a contradir lo hauria estat precís que an allí, al Saló de sessions, presenciessin els tècnics, els advocats, i tots els còdis i totes les Alcubilies, i tots els tractats de municipalitzacions.

En Mir i Miró perteneixia a una època anterior a lo que ara anomenem competència, i a lo que ara diem eficàcia. Ell volia viure, res més, i que tothom visqués. Era la seva filosofia i la seva política. Li agradaven les cuines sàvies, els vins exquisits, la indumentària pulcra i els clavells al trauc. Perteneixia an aquells demòcrates que no creuen incompatible l'elegància i el bon viure amb l'amor al poble. Ell volia anar amb cotxe cap a la repú-

blica, però hi anava. Arribem a creure que s'estimava la república perquè és senyora.

En Mir i Miró és tota una època que se'n va: la incompetència simpàtica. Lo pitjor és que resta la mitja competència antipàtica, la mitja virtut política que no beu, que no estima els menús, ni les dones, ni les flors al trauc, ni lo pintoresc, ni l'amistat, però que fa bossa amb la major competència i encarcament possibles.

Pobre Mir i Miró! Per a acabar d'ésser simpàtic, el senyor bisbe li ha negat terra sagrada. En Mir i Miró, quan s'estava morint, en lloc de demanar un capellà, va pregar que li diguessin com havia anat la sessió municipal.

**

La censura és morta. Bé, però no és més que una. Els periodistes seguirem escrivint pensant amb elsensors. Si escrivim sobre la qüestió social ens poden pendre per blanc d'una Star. Si parlem del Marroc, apareixeria la llei de jurisdiccions. Si de l'església o de les institucions, el codi. Si dels amics que s'exhibeixen amb un llibre, una comèdia o un quadre, l'enemistat.

Arribem a la conclusió de que la censura més petita és la del Govern Civil, i la pitjor, la nostra.

**

La primera ventada tardorenca, se n'ha emportat els barrets de palla. Fou en un dia inesperat, que arribaren el fret, el vent, les fulles seques, els primers abrics, i els barrets de feltre.

Encara n'hi ha que els porten, com si fossin quelcom de cordial. Si ens agradava que la calor seguís era per a aguantar el barret de palla, d'un groc brut, ple de pols, amb la cinta descolorida, però airós i estimat. Però la tardor és implacable i els mata.

Els socialistes han de sentir més pena que ningú per la desaparició dels barrets de palla. Ells representen el comunisme. Un sol barret per a tothom, no obstant, tots l'accepten i tots l'estimen. En Lenine, per a la seva propaganda, hauria d'escrivre, la filosofia que's desprèn del barret de palla.

PARADOX

En Mir i Miró

La vida municipal ofereix aquesta setmana dos fets que no podem passar en silenci. El retorn del senyor Martínez Domingo i la mort del senyor Mir i Miró.

El primer, es possessionà de la vara, tan bon punt arribat del seu viatge estival.

El senyor Mir, figura rellevant del Consistori, cap de la minoria més nombrosa del mateix, ha desaparegut del món dels vius, en plena auriola regidoresca. La política de menudeig, que sol inspirar l'actuació dels regidors, tenia amb el senyor Mir i Miró un campió incansable.

L'actual etapa era pel regidor que acaba de morir, la tercera que exercia. El senyor Mir i Miró, sentia com ningú l'Ajuntament, les incidències de l'Ajuntament, les minúcies que la regidoria comporta. D'aquí que arran de l'alçament polític de les forces populars catalanes, es resistís a deixar refredar l'escó, que deixava vagar el temps just que la llei imposa als regidors per a estar en condicions de reprendre la tasca.

Per molts i diversos motius, pot dir-se del senyor Mir que era un virtuós de la regidoria. Anys enrera, en l'època ja llunyana dels Ajuntaments patriarcals, abans de la llei d'En Mellado, hauria fet el senyor Mir i Miró un excel·lent regidor professional; un *regidor d'ofici*, com allavors solien nomenar-los, car es produïa en Consistori, com el peix dins de l'aigua.

Abundós de paraula i pintoresc, era el senyor Mir i Miró un polemista que ni fet exprés per a marejar i confondre a l'enemic. Algunes de les sessions en que durant la seva bona època intervingué, han restat famoses a la Casa Gran. Diguem, que a desgrat de representar al Consistori els vots radicals, de significació anticatalana, encertà el senyor Mir a mostrar-se en tot moment el digne fill d'aquesta terra que tots l'hem reconegut. Per a nosaltres, tan distanciat dels rengles lerrouxistes com de l'exèrcit lligaire, sigué aquest distintiu el caire més agradós de la seva personalitat.

Ve't aquí, com tot parlant del senyor Mir i Miró, al que en vida arribàrem amb prou feines a tractar superficialment, se'ns ha anat l'espai que a L'ESQUELLA setmanalment se'ns reserva.

Perdonin el que fem punt.

JUST

Jocs poètics

Quan a *La Veu* saberen que En Josep Carner era a Barcelona, malgrat i saber que aquest no'ls hi tenia gaire amiat, volgueren donar-li la benvinguda i anunciar degudament la lectura dels seus versos i contes «davant d'Els Amics de la Poesia.»

En un lloc l'anomenaren príncep dels poetes, en un altre poeta de Catalunya, més enllà el primer dels nostres poetes.

—No's podrà queixar En Carner—digueren.

—El que's queixarà serà En López Picó.

—Ja ho fem a posta.

Al dia següent En López Picó anava a *La Veu*.

—Que us ha agradat lo que hem dit d'En Carner?

—Sí, menys això.

I senyalava lo del principat

—I això.

I mostrava lo de la primacia.

—I això.

I senyalava lo de poeta de Catalunya.

Els de *La Veu* somreien. La guerra civil poètica que havien preparat, esclatava. Novament se disputaven pel principat líric de Catalunya carneristes i lópezpicoistes.

EPITAFIS

An aquí hi jau un astròleg
molt savi, però cap vert.
El va matar una estrella...
de les de Cafè-Concert.

Aquí reposa un artista
que en el món de l'art fou baix,
i en el món de les persones...
sigué un home dels més alts.

Dins d'eix ninxo hi ha un sol home,
però se'n podreixen dos.
—No ho entenc...

—El mort tenia,
com molts bruts, un rei al cos...

—El subjecte que aquí jau
visqué vida llarga i bona,
i sense tindre diners,
ni treballar, feu forrolla.

—Va heretar a un oncle ric?
—Sigué ministre trenta hores!

A.

Aquest que aquí veieu a dins la fossa
enterc, malhumorat, de cara austera,
per manducar, en vida era una fera
gastant-s'hi molts diners, tota sa bossa.

Morí d'un accident, no d'una cossa,
ja que ell no tranzitava carretera;
sa mort li va causar, cosa riallerra,
l'haver-se un jorn cruspit sa pròpia gossa.

Potser direu, quin fart, amb sols sentir-ho;
no era pas això, doncs val a dir-ho,
que en cas sabut arrufaria el nas;

prò, ve't aquí que, al veure que de fora
venien butifarres, en mala hora
en va menjar d'aqueiles de Llinàs.

FERÉSTEC

El nou president

—Companys de cementiri, salut!

»L'ossamenta del que us dirigeix la paraula en aquests moments, és aquell que després de quatre-cents anys de demanar tanda i de lluitar per la regeneració del món dels morts, s'ha guanyat per dret de sufragi l'encoinament de la Presidència. Al asseure'm al «trono», vosaltres—ja hi podeu pujar de peus!—tingueu fe en els meus actes, us asseguro un reinat de pau i d'enlluernament.

—Visquil!

»Prompte sentireu la sotragada del carro del meu govern. S'imposa un canvi de política? Encara que això faci gitano s'implantarà. Tots sabem que'l meu antecesor, al pendre lloc, va dir que faria i que deixaria de fer; havent tan sols complert lo segon. Trist és confessar-ho; durant els cent anys rodons que ha dut el ceptre a coll-i-bé, no s'ha tirat ni una pedra al fetge. En un mot; els morts d'enguany som com els morts de quan Colon feia d'aprenent; uns veritables «morts».

»Minyons! Donem un crit de protesta amb tota la força de nostre ossera, i tinguem sempre la paraula «progrés» a la boca, que és un gran medi d'estalviar tabac. Progrés! Paraula traduïda a tots els idiomes; terme que s'ha fet popular a còpia de cantar-lo els cecs. No la llenceu aquesta paraula! Devegades es necessita per a un pedaç.

—Demano la paraula!

—Mestre! Us manca el sapiguer si la necessito. Ah! I si em torneu a interrompre, plego. Doncs, tornant a lo que us deia, heveu de saber per quins pebrots l'altre món ha pujat com una carbacera plantada en divendres, en la passada centúria. L'esquelet ens hauria de caure de vergonyal Mentre nosaltres, aquí, passem el temps tocant-nos els... ossos, allà, al altre món, han inventat el carril, un monstre negre que xiula, bufa, fa desgràcies i encara li sobra temps per a tragar persones. El gramofón, que és un aparell semblant a un bolet de cementiri i que xerra més que un lloro de casa bona. Desgraciat de tu si pegues a la dona! Tot el veinat se'n entera; «cop» per «cop». Però encara no he acabat. Tenen la fotografia, que és un tipu que't fila... i ja estàs llest! En un moment «donat»—perquè allà tot es regala,—en un moment donat, si tu ho vols, te'n fan de petits, sense intervenció de llevadora ni cap burxa-panxes per l'istil. Han trobat, a força de tenir el cap entre mans, a tall de savis, els raigs «equis»; uns raigs que no mullen, però et veuen si tens gat amagat, encara que'l tinguis entre costella i costella. Aquí, per a dir-nos «quatre paraules», ens tenim d'enfadat. Allà, s'envien un telegrama per uns filferros com els que's posen a les gàbies.

»Ja us dic, companys de ganyota, que'ls habitants de l'altre món no poden donar l'abast a tots els invents que els hi surten entre cames. Han descobert l'electricitat, que estalvia mistos; el termòmetre, que't diu quan has de desempenyar l'abric, si és que la papereta no ha vençut,

—Volla una terça de vedella.

—Si no te traes una recomenadón de Cambó!..

com En Carpentier amb el negre; uns aparells que volen com els coloms, però que tenen la ventatja de que no mengen besses; l'auto, que't talla un braç o una cama sense haver d'esperar que hi hagi ocasió per a anar a l'hospital—que això sempre retarda l'operació,—els soldats de quota i el pa sense torna.

>Allà, en el món dels vius—feu-se'n creus!—als vint anys ja s'entra a la «quinta» i aquí arribem a vells i encara no hem entrat a la «primera». I en quant a sentit pràctic, no us diré més que als militars, als tísics i a l'aiguardent, els classifiquen baix una mateixa tarifa, per graus. Que passes una frontera amb un bulto? Assenten el bulto i a tu et fan pagar «dret». Els homes allà no tenen vergonya, perquè han arribat a comprendre que un al tornar-se vermell, se li posa la cara com un borratxo. Tenen tres classes de vapor: una per cada dia, una pels diumenges i l'altra pels dijous a la tarda. Qui més, qui menys, té dugues mudades; es treuen les «taques» amb desafios i estornuden de cara al sol. Per a treure, tampoc necessiten vomitiu, tenen la Loteria que és una cosa que surt una «bola»... i és veritat. Per Nadal acostumen a treure la «grossa», apart de que per a «nà-dal» en moltes cases hi ha ascensor. Fa poc temps que un, jugant, jugant, va inventar la carn de cavall, que la treuen de la mateixa bestiola i que's menja amb la mateixa confiança que si et mengessis un germà teu. Taula que no hi figuri aquesta carn, ja no és taula, és... calaixera. Què dieu? Allà no'ls hi manca res. Tenen pa moreno per als que'ls hi agrada els colors «soferts»; aprofiten les puntes de ciga-

—Una corona?... [Em volgués comprar] les meves, que les hi donaria a tres cèntims cada una.

ro i quan no tenen aigua fiquen els peus a la galleda. No veureu mai a ningú pel carrer sense sapiguer on anar a dormir, mai; els metges es cuiden de donar «dormitori».

>Jo crec, amics meus, que he parlat per les butxaques dels òssos per a demostrar nostra decadència; i si davant de lo exposat no'ns balla un crit de progrés per dintre de la carcanada, mereixem que'ns condemnin a «viu». L'escanyoliment dels nostres cossos, està en relació amb nostres aspiracions. Els «vius» ens porten als morts amb caixes, per a que veiem que són endreçadets. Duen capellans a l'enterro per a presumir de què en tenen; i nosaltres aquí—sembla mentida!—dormim l'un sobre l'altre, que apar que estiguem a bordo. Nostres domicilis, escalonats, uniformes, semblen preses de xacolata. Anem ensenyant-ho tot per mandra d'escriure a Sabadell o a Terrassa que'ns enviïn mostres. Tenim mandra i no gosem a estirar-nos per no moure els braços. Les nostres costelles, a l'altre món, les farien servir per a barrons de cadira, no ho dubteu.

>Sort que Déu m'ha enviat per a redimir-nos. No volguem ésser esqueletos! Volguem ésser homes de carn i òssos! I per a lograr-ho,estic decidit a tot. Veieu si us agraden les següents condicions d'un tractat de comers amb l'altre barri, i si no us agraden... deixeu-les:

>A fi de disminuir la remesa de morts que cada any entren en magatzem, pregar als «vius» que s'estiguin de declarar-se la guerra, o que, si tan guerrers són, que s'entretinguin fent «maniobres», que és una cosa que fa goig i no castiga la salut, i en cas que no ho puguin lograr, que cerquin un medi de menjar-se els uns als altres, que així tot queda a casa. Que no carreguin el mort, únicament en el cas de que al mort li agradi anar carregat. Pregar als metges que's dediquin a jugar a la ratlleta en lloc de firmar coneixements d'embarc per a aquesta terra. Prevenir als jugadors que quan juguin no «matin», encara que'l contrari tiri «pedres»; i per últim, sollicitar del govern que faci morir d'una vegada el famós «Tenorio», que aquí dalt tenim moltes ganes de «fer-lo» amb morts de debò.

>Us dono a tots mercès per a haver-me escoltat sense tirar-me res, i ja sabeu que demà és el dia de les ànimes, dia que les potències estrangeres tenen destinat per a enviar-nos llurs embaixades, portadores de corones i llànties. Ordre del dia: Es faran les salves d'ordenança amb caixes velles i a vosaltres us recomano bona cara amb nostres visitants. Assageu una rialleta artística. No hi fa res que vegin que'ls donem per la banda.

>Crideu junts: Visca la mentida i el fanatisme! Mori la llibertat, la fraternitat i els bons aliments!

—Mori!
—Vatúia el món dolent!
—Vatúia!

JOAQUIM MALLEU

En Palaudàries assisteix d'oient a una vetllada cultural. El president acaba de fer el seu discurs ple de fragments en llatí, i és molt aplaudit.

Després s'alça el conferenciant i comença la seva peroració de tons vulgaríssims i usant un lèxic purament casolà.

En Palaudàries s'aixarranca ben repapat a la cadira exclama:

—Ai, ai, ail... que ens avorrirem!
—Per què?—li pregunten.
—Perquè an aquest em sembla que l'entendrem.

Carta d'un mort als vius

D'ençà que al món dels morts soc
està al món dels vius enyoró;
no alabeu el móri en lloc
que si jo sé'l qu'és no'm moro.

Cert és que en el món dels morts
de la Pau Eterna es gosa,
que tots tenim iguals sorts;
que l'un amb l'altre no's posa;
que ni la més fera sogra
ni el gendre més neguitós
pertorbà un sol instant logra
d'aquest món l'Etern Repòs...

Mes, on hi ha una conveniència
diuen que hi ha un inconvenient;
jo, parlant-vos en consciència,
per cada una n'hi veig cent.

Tan sols dels vegetarians
deuen estar bé llurs còssos,
perquè en 'quest món no hi ha carns
tot són òssos, només que òssos.

També aqu'ells ganduls d'ofici,
deuen trobar-s'hi molt bé,
puix aquí és lo més propici
passà'l temps sense fe rê.

Mes un mort hi viu en pena
si és de caràcter animat
perquè el règim que aquí mena
és serio i encarcerat.

No's pot dir res, ni's tolera
tenir partits ni opinions;
...també, també an aquí impera
la Llei de Jurisdiccions!

Sempre tens d'està ajegut,
no pots cantà, ni pois riure,
sempre serio, sempre mut..
cregueu, vius, que això no és viure!

Ademés, no's pot tē atent
ni a lluí els modos pots treure:
si't vé a veure algú parent
tu an el parent no'l nots veure.

Duen corones i flòs
perquè contents estiguem;
doncs, cert com un i un fan dos:
ni *menos* ens hi fixem.

Amb tanta de serietat,
rectiut, vagància, i nyonya,
hom se torna esquerp, ingrát
i perd modos i vergonya.

...Divertiments? Cap, ni un.

Ni balls, teatres, ni cafès,
ni cines, ni *varietés* ..

és un país tant *difunt*
que no hi té la vida res.

Per vení a eix món no's sol dar
bitllet d'anada i tornada;
perxò us hi haveu de quedar
tant si com si no us agrada.

Es molt trist molt avorrit,
tot aquest món sense vida,
quants com jo haurien fogit
si sabessim la sortida;

prò'ls que se'n cuiden se veu
qu'és que ho fan ja amb picardia;
on vos duen no ho veieu
i us tenen fosc nit i dia.

Oh, vius que vida teniu
i disfruteu de la vida.

creieu lo que eix mort escriu;
que no us conta cap mentida.

Moriu's, si ho voleu així,
d'amor, de riure, de fàstic!...

Un suïcidi que s'imposa

mes no us moriu per mori
que essé un mort és un trist càstic.

Suicides que us creieu
un cop morts viure millor,
aneu errats, no us mateu,
que un cop mort se viu pitjor.

Donques, no val a badar
i molt compte en ergrescar-se;
que si un, viu, se pot matar
mort, no pot ressucitar-se.

Mireu si n'estic cansat
d'èsser mort, que ja voldria
hagurs arribat el dia
d'anar al ball d'En Josafat...

Eixes noves vos avença
d'aquest món que igual no té,
aquell qui en vida es digué:

JOAN PASCUAL I FLORENSA

AVIS IMPORTANT

En el llibre del Món, mig'esborrada,
hi ha una sàvia memòria que assegura
que, naixent ja amb un mal que no té cura,
en el món hi vivim sols de passada.
Jo ho comprenc, pobres morts! mala anegada!
que en aq'í est cau humit on s'hi perdura,
no poguent canviar mai de postura,
tingueu sempre tivant la carcanada.
Però amb tot i amb això, si amb el desfici
de poguer veure'ns ja amb l'esquena dreta,
farts de jeure, avorrits, de panxa enlaire
esperant la trompeta del Judici,
sentissiu, !lunyà, el toc d'una trompeta,
mireu bé que no sigui algun drapaire.

J. M.

LA PETITA ANÉCDOTA

Un dels més «il·lustres» regidors barcelonins de l'època d'En Riús i Taulé, tenia la bona costum, cada divendres al sortir de casa, de comprar L'ESQUELLA a una pobre velleja que obria parada de periòdics il·lustrats a la Rambla dels Estudis.

Venedora i client es conelxien ja de temps.

Un divendres l'il·lustre regidor, a l'anar a adquirir el setmanari, es trobà amb que no duia els deu cèntims—aleshores, oh, felços temps, L'ESQUELLA valia deu cèntims—. Alargà una moneda de plata i digué:

—Teniu, cobreu.

—No tinc canvi—respongué la dona.

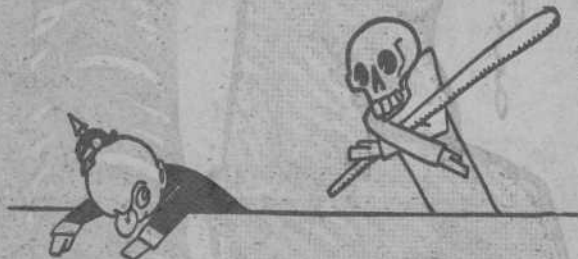
—I doncs, com ho farem?

—Vagi en nom de Déu... Ja em darà els deu cèntims la setmana que vé.

—Oh!... I si em moro?...

—D'antrel... No's perdrà pas gran cosa!...

—Inútil dir que, lo que la pobre venedora va perdre, fou el parroquià.—XARAU

Jeroglífica

Les quantitats i calitats exòtiques del Cosmos eternal, avui explícites, van adquirint tal força problemàtica, que ningú les entén, fora els psicòlegs.

Arreu van desfilant genis incrèduls amb sentiments senzills, quasi infantívols, enamorats acèrrims de la tàctica que implantarà el Bé al món. La ciència física ha fracassat i avança amb ales màgiques, i és que'l contrast vivent, sempre metòdic, de lo que cau ne fa un objecte artístic. Invulnerable avui la llei simètrica, se burla de les lletges matemàtiques que infiltren an els glòbuls roigs-sanguínes l'aspror dolça i suau dels podrits plàtans.

L'universalitat sàvia i errònea que als homes se passeja uns cops fatídica i altres voltes amb plaer, és la faràndula afamada de goigs legals i estúpits.

Els incomptables que no comptem; geomètries i els devots protestants de la gramàtica, són entes infusius-super-ingènits que'l món admira compungit, ferèstec...

...Al obscur iniciat en les incògnites, contrarrestants del Mal, únic, ple tòric, que inconscientment el Bé el fa així emblemàtic, dedico eix-s ll-vors santes, irútils, i si no les entén, En Xenius etc, les hi anirà explicant, línia per línia...

ANDRESITO

TELO ENLAIRE

LICEO

Han sigut mostrats al públic els grans cartells anunciadors de la temporada lírica que començarà aviat. Es donarà lo mi loret del repertori italià; tindrem tres cicles de *L'anell dels Nibelungs*; es reposarà el *Garin*, de Bretón; i com a novetats el *Marouf* i la *Snegorotchka*.

Grans celebritats en directors i artistes de cant, i presentació d'una falaguera espanyola: la soprán lleugera *Carlota Delys*, a la que'ls bons mallorquins auguren un grandió triomf.

ROMEA

Aquesta nit, estrena de *El senyor d'Halleborg*, comèdia dramàtica d'En Pompeu Crehuet, inspirada en una novel·la estrangera.

NOVFDADES

Esperem una estrena per a parlar de la companyia Fàbregas-Tovar, que va debutar dimarts passat.

PRINCIPAL-PALACE

A primers de la setmana entrant reaparició del graciós *Ramper*, amb números originals; i, aviat, represa de *Oooh*, la *Revue!*

POLIORAMA

Avui, l'obra de circumstàncies *Don Juan Tenorio*... si és que En Lacierva no la prohibeix, creient-se que és una indirecta.

GOYA

Han continuat amb èxit ascendent les representacions de *Carmen*, de qual protagonista en fa la Xirgu una creació. Demà dissabte anirem a veure-li la Inés del *Tenorio*.

MUSIQUERIES

Lo més interessant del concert del diumenge, per la «Orquestra Pau Casals» en el Palau de la Música Catalana, fou l'estrena d'unes escenes de *La Celestina*, d'En Pedrell. Resultà un gran aconeteixement. La música, a base de motius populars ibèrics, és d'una severitat i una inspiració grandioses. Els corals casen magníficament amb els temes de la orquestra, riquíssima de harmònics treballs de corda i metall. Els fragments cantats pels solistes Badia, Callao i Vendrell, melodies poètiques plenes d'encant, agradaren extraordinàriament. Una nit d'ovacions merescudes que recordaran els eminents mestres Casals i Millet, puix a ambdós els toca participar dels llorers de la gloriosa vetlla.

Sarka, un bell poema sinfònic de Smetana, fou aplaudit; i a l'acabament de la grandiosa pàgina *Don Joan*, de Straus. En Casals es vegé obligat a saludar un grupat de vegades.

FLORS DE MAIG...

—No hi ha dubte, cavallès,
que algú rega aquesta planta...
Però aquest algú... qui és?...

(Sàtira referent als atemptats contradictoris que, mesos endarrera, es registraven a la dolça Barcelona.)
El senyor censor no la deixà publicar per massa realista.)

LA «MONA» D'ENQUANY

(Dibuix que hauria estat actualitat el dia de Pasqua, i que's referia a l'atemptat contra En Dato. La censura prohibí la seva publicació, sens dubte per a no entorpir a la pòsteta la «gloriosa» persecució... d'En Casanellas.)

DEL CAMP

La testa major

L'ENVELAT

Lo més important de la festa major, diguin lo que vulguin alguns senyors *sertos*, d'aquells que ningú en fa cas ni a les ciutats ni als pobles, és l'envelat, o els envelats, perquè ara ja neixen bessons.

L'envelat són quatre pals, quatre cordes, quatre cobrellits, quatre retirats, quatre làmpares i quatre rengles de

cadires. I una alfombra, deslluïda i polsosa. A la teulada d'aquesta mena de barraca sempre hi ha manera d'issar-hi unes quantes banderoles. Banderes de l'arrambada, del ball a tot drap i, sigui com sigui, del tornem-hi que no ha estat res.

A vegades, en aquesta mena de tendes de campanya—tendes de campanya clavades en el desert de l'any, ignat i avorrit com una mala cosa,—s'hi celebra un repartiment de premis, o una funció d'òpera, d'òpera d'envelat barateta i d'estar per casa. *Marina*, per exemple, encara té èxit en l'envelat. Però tot això són pretextes; el fi primordial és el ball. S'hi balla de nit, de dia, a la tarda, al dematí, al fer-se fosc, al fer-se clar, s'hi balla, per tots

LOS HOMBRES QUE SON HOMBRES...

—Dos pesetas se han atrevido a pedir por este manat de espárragos.
 —Ah, sí?.. Pues soy capaz de comérmelos.
 —A los vendedores?
 —No, a los espárragos.

(Quatre vegades fou portada aquesta caricatura al Govern Civil, i totes quatre ens sigué triturada. Finalment ens algú el censor—oh, comble de la inviolabilitat!—que els policies no podien ésser caricaturitzats.)

els demés dies de l'any, i amb un desfici, una afició i una bogeria que a un que no sigui ballador el fa pensar malament.

Les cadires del primer rengle, destinades a les balladores, són les més atrotinades, les més castigades. I és que ja se sap que de les sis hores de ball n'estaran dues ocupades. Ara, les del segon rengle ja és altra cosa, ja són més resistents, ja tenen més aguant. I és que estan destinades a gent que no ha anat al envelat a córrer sinó a seure, no a ballar sinó a veure ballar.

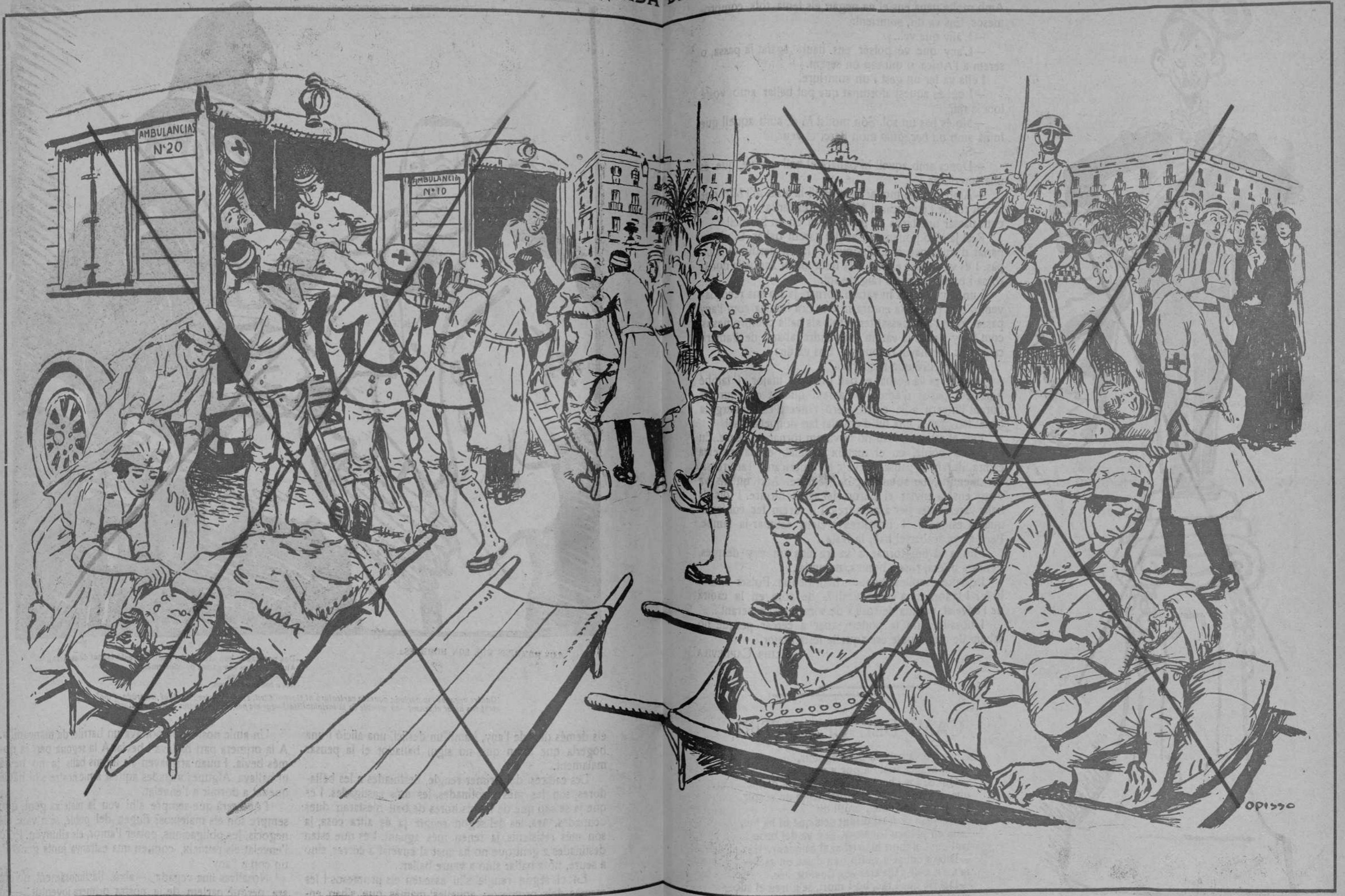
En el segon rengle s'hi asseuen els promesos i les mamàs dels promesos: aquelles mamàs que s'han engreixat dormint a les cadires dels envelats. Algunes de elles fins s'hi porten el ressopó, i a la mitja hora converteixen la barraca en una mena de fonda de sisos.

Un amic nostre s'hi portava un barrilet de mançanilla. A la primera part ballava i bevia. A la segona part ja no més bevia. I quan arribaven els últims balls ja no bevia ni ballava. Algunes vegades aquest amic nostre s'hi havia quedat a dormir a l'envelat.

I què serà que sempre s'hi veu la mateixa gent, que sempre són els mateixos? Fugen del poble, se'n van: els negocis, les obligacions, potser l'amor, els allunyen. Però l'envelat els reuneix, com en una estranya junta general, un cop a l'any.

Nosaltres una vegada...—això, llastimosament, no era ara, perquè parlem de la nostra primera joventut...—en un envelat hi vàrem trobar una noieta bonica com un sol. Ens en hi vàrem anar de dret. Li vàrem demanar un ball amb molta pena de, tan sols, poguer-li demanar això.

(Aquesta làmina fou la darrera víctima del llarg període de censura. Anava destinada al penúltim número de L'ESQUELLA. El senyor Censor oregué patriòticament prohibir-la, perquè deu pensar que el poble no està per emocions tristes.)

Lo que diuen els badocs.—No li fa venir llàgrimes als ulls, senyora Agneta?
—Fill... En vaig vessar tantes al veure'ls marxar, que ja no me'n queden.

FIGURES ESTATUABLES

El gran «patriota»

(Dibuix tatxat per la censura, després d'haver jurat el càrrec un famós ministre català que a la cuenta és personatge inviolable.)

Amb molta pena ens el va negar: els tenia tots compromesos. Ens va dir, somrient:

—L'any que vé...

—L'any que vé potser ens haurà agafat la passa, o serem a l'Àfrica, o qui sap on serem.

I ella va fer un gest i un somriure.

—I qui és aquest afortunat que pot ballar amb vostè tota la nit?

—No és pas un sol. Són molts! Miri, amb aquell que fuma amb un *bocadillo* molt llarc, el veu?

—Sí.

—Doncs amb aquell hi ballaré el ball que vé, que és una americana.

—Amb aquella mona? I no! Balli-la amb mí Miri que sóc el rei de l'americana! Miri que ballar-la amb mí és com passar una tarda de molta calor en un balanci!

Res! Ja s'ho poden pensar. Hi vàrem ballar. Li vàrem parlar d'amor per, així, dissimular l'haver perdut el compàs. I es va acabar el ball, i la festa major i aquella noieta rossa i bonica com un raig de sol.

I un any després hi vàrem tornar. Ja no ens recordàvem d'ella, però ella encara hi era. Era bonica com l'any passat, com l'any passat tenia tots els balls compromesos, com l'any passat la vàrem empendre abans de l'americana. Ella ens havia reconegut. Ens va dir:

—Vol creure que l'esperava?

I també es va acabar el ball i la festa major. I també li havíem parlat d'amor, i havíem quedat en veure'ns durant l'hivern a la ciutat. Però l'hivern és tan llarg, la ciutat tan gran, i una nit d'envelat tan poqueta cosa!

Fins al estiu següent no la vàrem tornar a veure. En el mateix poble, en el mateix envelat, en la mateixa cadira, durant la pausa del valç a l'americana. Tan rossa, tan menuda, tan bonica com sempre. Així que'ns va veure ens va enviar el perdó del seu somriure. I tots els balls varen ésser per a nosaltres. I li vàrem fer confessar que'ns estimava. I nosaltres crèiem estimar-la també. Però es va acabar el ball, la festa...

I no la vàrem tornar a veure fins un any després. I encara hi era, rossa, bonica, menuda...

I després, moltes vegades, hem pensat: Potser encara hi és? I la tornem a veure vestida de rosa en la cadira de l'envelat, vestida de rosa i de somriures, esperant...

I nosaltres no la podem anar a cercar perquè no sabem de quin poble era aquella festa major.

LLUIS CAPDEVILA

CAMÍ DEL CEMENTIRI

L'enterro va baixant pel Regomir, el dòl avança trist i a poc a poc.

—Qui en fos l'hereu llegísim!—fa un badoc que, al veure passà el mort, llença un sospir.

I és ja per ben entès, inútil dir que essent-ne el tal difunt dels que hi ha toc, cada hù pel seu flac seny, se'n va del broc tant punt el mort hi arriba, al cementir.

—Ditxós qui se'n va tip i en deixa un sac!—fa un ruc de caça-aranyes, fluix de bec.

—Del ric que'l rac, bo-i mort, se'n treu el suc—rient diu el cotxer—Noi, quin sotrac!

—Es Déu que'l crida al cell!—fa un pare llèc.

—N'hi haguessin tot sovint!—exclama un cuc.

JOAQUIM MALLEU

CRÒNIQUES DE LA GUERRA

Ferits, ferits!

o l'altruisme dels nostres metges

AMB EL GENERAL SANJURJO.—DOS MOROS QUE TIREN DRET.—A LES PORTES DE LA MORT!—A TELEGRAFS.—CONSTERNACIÓ EN EL GOVERN CIVIL.—LLOABLE INICIATIVA D'EN MARTÍNEZ ANIDO.—CONSTITUCIÓ DEL «TERCIO METGERO».—ELS MÉS SAVIS GALENOS A MELILLA.—LO QUE OPINEN ELS NOSTRES «MATA-VIVOS».—LA «LAUREADA DE SAN SERVANDO».

El general Sanjurjo és més trempat i més tranquil que'l japonès del *Robinson petit*.

I creient-nos fer un favor,—que no'ns en faci gaires com aquest!—ens convida a anar amb ell i les seves tropes a la conquesta d'una nova posició, camí de Mont-Arruit.

Sant Cristòfol nano vellit per nosaltres!

I, nois, encara no havíem caminat tres quilòmetres sentim un pet de tirs que ni en els bons temps de don Llandro.

A uns cent metres vejem a dos moros que'ns miren amb una cara que ni la que posen els salistes de Terrassa quan veuen an En Vallés i Pujals, i apuntant millor que «un papellona» del districte quint, que ja és tot lo que's pot dir, ens endilga dos *tiritos*, que diuen els de Cachipapaguaya, pàtria del nostre negre *Leopoldo*.

—Aii!

—Ui!

—Què't passa, «Picarol»?

—Què tens, «Tenu»?

—Una bala al bell mig de l'os *bertrán*.

—Jo una altra al *tercio superior* de l'*ermilla*!

—Socorro! Socorro!

—Correu, cuiteu que m'*escoloi*!

—Un metgel!

—O un *curandero*!

Jo'm desmaio com una *niña bien* i En «Picarol» pataleja com una *niñamal*!

a nova de que hem sigut ferits arriba al Govern civil per un telegrama urgent, expedit pel comandant general.

L'Arlegui s'indigna i per a venjar-nos,—molt bé!—en *recruta* 130 més amb destí al *tercio sindicalero*.

I En Martínez Anido, després de tenir un disgust que ni els que li dona el nostre deu mil voltes imponderable Ajuntament, en això que'n diuen el *problema de las subsistencias*—i tan *problema*!—té una idea genial.

I fou aquesta idea convocar a tots els nostres *galenos* al seu despatx.

A la poca estona hi eren tots: no hi mancà un sol *matavivos* de Barcelona.

Si fossin tan puntuals en els casos

graves o urgents... es moriria més gent encara! Paraula! Don Severiano, que l'any 88 era menos, ganaba menos y se divertia más, segons va dir-me un dia, pronuncià un eloqüent i sentit discurs davant de la *docta i homicida* concurrència:

—Ilustres y queridos doctores de la ciudad de mis continuas preocupaciones: ¡Ya sabeis lo que ocurre! «Picarol» y «Tenu» han sido heridos luchando como leones... del Parque en las avanzadas del Rif. ¡Santa Censura y la Ciencia les salven! Todos ustedes son *eminencias* y nadie mejor que ustedes mismos para designar los super-sabios que deben encargarse de la curación de los dos *ilustres chicos* de la prensa.

—¡A sus órdenes, don Severiano!

I als pocs moments un veritable *tercio metgero* quedava constituït per a acudir en nostre auxili.

Visca la Facultat de Medicina!

Abaix el xarampió i la escarlatina!

Feren el viatge en deu aeroplans, i a les sis hores arribaven a l'hospital *Docker* de Melilla, on havíem sigut traslladats. En «Picarol» i jo des del camp de batalla.

—Ja-ma-la-ja!... Això és Xauxa!

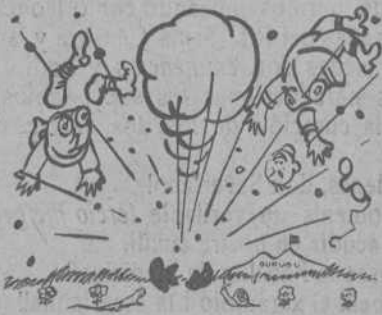
(Caricatura demostrativa de com se feia el sumíastre d'aliments als braus defensors de Monte-Arruit. Ara un diputat, en plé Congrés, ens ha donat la raó: Tots els paquets queien al camp dels moros.)

... empieza la sesión, que diria el gloriós i elèctric Pich. El doctor marquès de Carulla és el primer en fer us de la paraula.

Es presenta tot vestit de negre, com si vinguéss d'uns funerals, i abans que tot, ens parla un xic de *kultura*.

— *Yengad a mi que encontrareis siempre en yo un padre! I prosigad, vuestra labor, que aunque yo opedree el castellano*

—que me dicen que hago los de Madrid—no' *hagueis* caso. Por lo demás, a mi entender, las heridas de estos dos *chicos de la prensa* no ofrecen gran cuidado. Yendo a *otoñear* a Viladrau si el tren del Norte les deja llegar, y tomando baños de agua bendita—a ser posible mezclada con un poco de la de Lourdes,—es cuestión de pocos días. Y mejor todavía si les ponen uno de aquellos emplastos que, en tiempos que no volverán, yo hacía en la farmacia de la Plaza de San Agustín. ¡Quién tenía que decirme entonces que llegaría a marquès!

L'incommensurable doctor Bertrán de Lis (a) el *Carbasó*, en el precís moment d'anar-nos a examinar es troba amb un soldat del *tercio extranjero* que renta palanganes.

—Què no'm coneix? Si, home, sóc aquell ex mossos de la llet de Sant Gervasi; *oquell* que *aquell* dia, al reixat de la seva torreta, al sortir vostè amb el pot a cercar la llet, en ocasió d'ésser *poncio* accidental, va dir-me:

—¿Sabes tú a quien estás sirviendo la leche? Pues al Excelentísimo e Ilustrísimo gobernador civil de la Provincia de Barcelona!

I jo li vaig contestar:

— Vaja, home! Està de broma, vostè!

Fins En Berenguer va riure!

Naturalment!

En Martínez Vargas va dir-nos:

—Si un día me encomendaba a la Escuela Moderna antes

de emitir juicio en los casos graves, ahora me encomiendo a la virgen del Pilar, y cuando tengo ocasión, me piro para besar el anillo del obispo de Barbastro. Esto de estos maños barceloneses no tiene gran importancia. ¿Verdad Joaquinito Bonrepaux de mi alma? Lo que tiene para mí verdadera importancia, es salir diputado—¡aunque sea de la Mancomunidad!—y acaparar representaciones o presidencias. Sin embargo, yo creo que *ambos* heridos pueden curar pronto si se mandan con urgencia a un instituto *niptológico* de mi invención.

Els doctors Camps Puntas, Perearnau, Boada, Gallego, Santañá, Roure, Carulla *chico*, diuen que sols tenen fe a base d'un tractament *enèrgic*.

Copaiba, *vinagre* gris, nitrat de plata, set cents sis, Kava-kava o Areol i... una *serra* i protargoll

En Turró va dir que'ns curaríem sols amb tal que no beguessim aigua de Nador ni de Dos-Rius ni de Moncada. Que beguessim vi! Visca el doctor Turró!

En Félix Noguera, tot inquiet, va exclamar:

—D'això sols en tenim la culpa tots! Per fer cas de la *Lliga*, per creure amb els republicans d'ara, per tenir fe amb els monàrquics, per tolerar que encara hi hagin carlins! Tot és una mentida! I així passa lo que passa!

La raó li sobra.

En Ribas i Ribas, cregué que lo primer que devia fer-se era evitar que's compliqués el fetge.

En Serapi Salvat, compareix més abrigat que no anava En Montero Rios, i després de fer tancar portes i finestres, diu tot estossegant:

—Per mi que això es de la *matriz*. *Tableau!*

El doctor Pujol i Brull, manifesta que'l cas és molt greu i que no s'atreveix a intervenir-hi perquè està massa preocupat en acabar la nova clínica.

El celebèrrim Fernández, del carrer de Tamarit, ex devot de les germanes Taberner i d'En Pepe Alfonso, ens deixa plantats alegant que faria tard i no podria celebrar la im-

prescindible conferència nocturna amb el sereno i el vigilant del barri.

El telegràfic doctor Amador, va dir que opinava que's tractava d'un cas clavat (?) d'*Eugénica* i que lo millor fora que fossim traslladats a un hospital d'Alemanya, que no hi ha res en el món com la pàtria de l'ex Kaiser.

L'Enric Comendador, va aconsellar-nos que'ns cerquesim dues *girls* del Principal Palace per a que'ns fessin *pessigolles*. Visquen els doctors pràctics i barrilaires! D'això se'n diu una recepta encertada!

El doctor Pere Esquardo afirmà molt seriós que *los metges eminentes també la dnyen*... Sobretot quan visiten i... tenen el cap a *Villajoyosa*.

En Bartrina, el «papa-rei del bisturi i de les factures», va prometre'ns curar-nos millor que an En Pich i Pon i fer-nos-ho més barato que a un *socio* de la Patronal.

Visca la generositat del fill il·lustre de Mataró, pàtria d'En Puig i Cadafalch!

En Sixte Cambra, En Pere Ribera, En Torres Carreras i En Riera Vaquer, asseguruen que amb sessions de *diatermia* i *fisioterapia* tot anirà com una seda.

El doctor Soler Pla compareix amb el seu famós *xam-bergo*, i sempre romàntic i idealista, exclama:

—Us està bé! Aquesta sang molt millor l'haurieu derra-mat en terres de la noble França.

En Cardenal, el famós Cardenal, no's entèn de *chiquitas* i diu de bones a primeres, referint-se a les nostres *desgra-ciades* persones:

—Cal obrir-les en canal
i serrar-los tots els ossos,
i al tenir-los fets a troços
veuré allà on se troba el mal.

«Don Badó no fem... *pastetes*! Què diria En Prim si
fos viu?»

El doctor Tarruella creu que prenent bicarbonat i anant
a jugar el *tennis* a Ribes del Fresser, curarem tot seguit.

Et doctor Enric O. Radúa, *quefe* o *cap* del cos mèdic del
nostre espantant municipi, després de parlar-nos del darrer
concert de les seves gentils noies, diu tot seriós:

—Segons dats estadístics
que tinc a l'Ajuntament,
de ferits d'aquesta mena
en moren el cent per cent,
puix el qui logra salvar-se
—cas d'ésser ben operat,—
es mor després de la *gripia*,
del tifus o un refredat.

No fallen les estadístiques!
Cent que'n neixen... cent que'n moren,
cent que criden... cent que callen,
cent que riuen... cent que ploren.

Ni els càlculs matemàtics d'En Poll Veritat?
El doctor Ferràn també es sent poeta-anti-ràbic.

—Per mi és una mossegadal
Això sí que és horrorós!
puix mossegada de moro
és pitjor que la de gos!

Això no té cura! Ni amb els meus *sueros*!

El ex candidat per Figueras, doctor Ferrer i Piera, ens
treu tot seguit de dubtes:

—Pues yo opino todo lo contrario de lo que opine el
doctor Pi y Suñer!

I per fi, com que'l servei mèdic està íntimament unit al
farmacèutic, la popular i *atusalènica* figura del doctor
Andreu es presenta davant dels nostres ulls i ens diu:

—Jo faré tot lo que púgui en vostre obsequi! I penseu
que res us anirà tan bé com les meves pastilles. Doneu l'*opto*!
Ah... i disposeu de la meua torra de Puigcerdá i de tots els
diners que càpiguen a la caixa monumental que he comprat
an En Soler Capdevila.

Visca el doctor Pastilles!

I no cal dir que s'han posat en pràctica tots els savis consells
dels nostres eminents *galenos* i an aquí ens teniu,
envenats de cap a peus, dintre d'una *bala* de cotó... fluix,
esperant que donguin resultat els remeis dels nostres *matasanos*.

Sort que l'Alt Comisari, general Berenguer, ha premiat
el nostre *heroisme* i el nostre *martiri* amb la *laureada* de
San Servando, la més honrosa condecoració de totes les
Espanyes hagudes i per haver!

No presumirem pas poc En «Picarol» i jo!

No cal dir que mai els pagarem als *sabios* y *altruistas*
doctores de la ciutat dels comtes i de la rata pinyada, l'interés
que s'han pres per nosaltres.

I després dirà la gent que, en compensació, no és just
que facin lo que fan: cobrar 5 duros per pendre el pols,
30 per una *consulta* i 15,000 *pàfies* per fer-te una *operació*
i... enviar-te a can Tunis abans d'acabar-la!

Malvolences, ve't-ho aquí!

TINU

Hospital Docker, Melilla, 15 octubre 1921

—No'm tiri flors, no'm tiri flors avui, que'm
semblaria que sóc *calabre*.

ELS DEPORTS

FOOT-BALL

Segueix el Campionat en «plena febra». El diumenge
es jugaren varis partits, i tots es vegeren plens de «gom
a gom».

El Barcelona va fer rebre del carpó el C. D. Europa
per quatre penyores a una, que'n varen fer aquests amb
més llestesa que no't birlen una cartera.

Un detall: En Zamora va sortir a jugar amb «barba-
blanca».

L'Internacional-Avenç fou un partit molt castiç, i
vàrem veure un «refri», que en comptes de pito el Col-
legi d'Arbrius li hauria d'entregar una... flauta.

Fillets de Déu, que ho va fer malament!

Va guanyar l'Inter.

Al barri dels «paiets» jugaren el C. de S. de Sans i el
C. D. Júpter, quin partit varen guanyar els nois «jupite-
ristes», malgrat del joc que posaren en pràctica els «xi-
quets» d'En Boix.

El jugador Moltó fou molt admirat.

En el partit F. C. Badalona-Terrassa, a poca altura
varen quedar els terrassencs. Els de Badalona apretaren
de valent i s'endugueren als de la pàtria d'En Sala «a la
calle», guanyant els paisans d'En Borràs per tres *gotets*
a un.

Després d'una lluita *feroz*, els del R. C. D. Español i

els del Sabadell varen quedar empatats a una «ficada» per equip.

La cosa va anar com una seda.

I fins demà i dilluns, que's preparen quatre partits que faran «ballar» als aficionats, que no sabran on anar. Sort que estem a fi de mes!

El Barcelona jugarà contra els *nols* de Gijón, que venen molt preparats per a... guanyar, o perdre.

El C. D. Europa ens farà conèixer els *paisanos de la señora Cibeles*, que diuen que són més murrís que En Romanones i que venen disposats a fer sentir la força de les seves cames.

L'Europa està disposat a endur-se'n dugues victòries. Déu ho faci!

CICLISME

En el Velòdrom (?) de Sans es celebraren les 24 hores cicleres, que foren molt interessants. Hi va haver qui s'hi va estar totes 24 hores!...

A la matinada n'hi vàrem veure uns quants que estaven entregats als braços de Morfeo. Amb aquella alegria!

Més que una carrera semblava la final d'una *bacanal*. Els guanyadors varen fer més voltes que una *ruleta*, i a hores d'ara encara rodarien, perquè ja no'ls venia d'una volta.

Total: moltes voltes, algunes caigudes i un èxit.

BOXA

A la «Bohemia» segueixen fent les imprescindibles velles; i ara esperem que, com que farà fret, les bufes i clatellades seran més saboroses.

Es diu que els organitzadors ens preparen una sèrie d'aconteixements que faran «soroll».

Diuen que reforçaran el «ring». Què serà?

— L'empresa del «Doré» també dona sessions *vermouth*, i no va per mal camí. Encara que el passat diumenge ens varen donar gat per llebra, doncs el contrincant d'En Sáez no era de la categoria d'En Peret.

Però un *desliz* se'ls pot perdonar. No'ls hi sembla? Si?... Doncs fins la setmana que vé.

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

DEL «GOYA» «ALES» «LAJETANES»

Els *baturricos* del Teatre «Goya», que totes se les pensen, aprofiten sovint el saló de descans per a fer-hi exposicions artístiques.

Actualment, además de la fira d'obres de firmes acreditades que hi té un col·leccionador espavilat, s'hi pot veure una col·lecció de pintures de mà femenina, degudes a Na Pilar Sáinz de Baranda, artista que'ns plau més pels seus *interiors* arrodonits que no pas per les pintures a l'aire lliure que'ns exhibeix, les quals adoleixen de massa feminitat. Malgrat això, Na Pilar, que no sé si és soltera, casada o viuda, car no tinc el goig de coneixe-la, exposa algunes notes de paisatge ben felices, que venen

a mostrar-nos la seva pasta d'artista i les ganes de treballar que té.

No sé perquè em sembla que aquesta Pilarica és soltereta i maca, i baturrica per torna.

Si m'enganyo, que'm perdoni.

I segueixi pintant amb l'empenta que porta, sense oblidar-se d'aquell aforisme italià que diu: *Plano plano si va lontano*.

**

En E. Moulines, que té exposats a les «Galeries Laietanes» quaranta nou paisatges (no ha pogut arribar a cinquanta), ens fa saber en les seves targes de convit que pertany a la *Societat dels Artistes Francesos*.

A mi, *plm*.

Podrà pertènixer a les Societats d'artistes de tot el món, si vol, però no m'acaba pas de fer el pes: el trobo massa *puntillista*, bon xic desigual i, de tant en tant, fins imitador infantivol dels nostres paisatgistes de grapa.

Així i tot, confessem que En Moulines té la intuïció del color i certa traça en compondre les seves teles, que

[El Chor de senyores.—Ploreu, ploureu, ninetes,
que el burro està malalt.

El tenor còmic.—Mireu que tira còsses
i encara us pot fer mal.

El porter del cementiri

ens les fa empassar amb certa facilitat. Els claps de sol de *Al jardí de Sòller*, el Penyal Bernat de la *Costa Brava*, les llums del pati de les *Ade fes* i unes *Taronges* calentes de tons, són les coses més boniques que recordem haver-li vist entre els paisatges. De les figures que exposa, tan sols ens atrevim a nomenar *La nota del albercoc*, tan minça i fluixeta que tot just s'aguanta.

Jo d'En Moulines m'apressaria a donar-li un reconstituent, encara que'l tingués de fer venir de França.

**

En Durán i Camps és l'home de les taques. De les taques de color, s'entén. Darrera d'En Mir, quina factura personalíssima procura imitar, es va tornant cada dia més curt de vista i més barroer.

Les taques de color amb les quals componia les seves primeres teles, eren petites i estaven ben trabades, causant a distància la impressió desilijada; però li ha passat amb les seves taques lo mateix que si fossin d'oli; s'han anat aixamplant de mica en mica, fins a l'extrem de que moltes de les pintures que exposa estan necessitades d'un rètol que digui el que representen.

Cregui'm En Durán i Camps, torni una mica enrera, prengui a'è i segueixi de nou la jornada, car fóra llàstima que amb les seves apitluts se'ns tornés un pintor incompreensible.

*Una cosa és la pintura
i un'altra la confitura.*

C. ARBO

ESQUELLOTS

I allò de Vic?

Sembla que una de les notes més còmiques—la gent seriosa en diria tristes, ha sigut la «bizarria» de l'amo de *El Correo*, el senyor Trias, bescantant als vigatans i posant-se al costat dels «pundonorosos».

Només hi mancà que hi enviés el requeté, que s'hauria empassat al enemic.

Això, senyor Trias i Remenas, gran especulador de grà i persona molt entesa en la farina intervinguda, podrà ésser molt «bizarro», però no molt noble ni gaire cristià.

Es que encara li dolen els seixanta mil naps esmerçats en les darreres eleccions i la gran tunyina que li donaren en aquell districte?

Si és així, cal cercar la revenja per altres procediments més lleals i més humanitaris.

Acompanyats del corresponent *auto*, els de la benemèrita «Protectora d'animals» es presentaren l'altre dia a la Rambla i desengabiaren una pila d'ocells beneficiosos a l'agricultura.

Al deixar-los anar, el públic esclatà en aplaudiments.

Ben fet; visca la llibertat!

A pesar de les promeses fetes per les autoritats respecte a la ràpida solució del conflicte de les carns, la vedella, el bou, el xai, el cabrit, el burro i el gos continuen escassejant de mala manera i venent-se a preus irrisoris.

Però... i doncs? Davant de tanta impotència i tanta «barra», aqueixes Juntes i aqueixos delegats què esperen fer?

Quan dimiteixen?

—A qui va dedicada, senyor?
—A la inoblidable junta de Subsistències.

Els «inquilinos» han celebrat un altre mitin de protesta en el «Cine del Triomf».

Comentari del senyor Esteve casero:

—No'n treuran res! Com si l'haguessin celebrat en el «Cine del Fracàs».

Barcelona, ciutat d'hivern!...

Bella perspectiva:

Ous podrits,

Gallines malaltes,

Burro cansat,

Butifarra de Llinàs.

La benemèrita Atracció de Forasters ja té per a començar la propaganda.

Gananing, gananing!...

Barcelona, ciutat d'hivern!

¡Vayan entrando, señores!

Es corre la brama que la vacant de quefe radical en el Consistori—ocorreguda amb motiu de la mort d'En Mir i Miró—l'ocuparà el conegut regidor senyor Santamaria.

Ora pro nobis!

Aquella calor estival que no s'acabava mai, ha cedit finalment el pas—a darrers d'octubre—a una sensible fresca acompanyada de fortes ventades.

Dilluns passat el vent, portador de la palpable baixa termomètrica, fou violentíssim.

Semblava talment que s'hagués penjat alguna bruixa.

Però... no'n creguin res: en els temps materialistes i sensuals que correm ja no s'estilen suïcidis. Ja no's pengen ni les bruixes, ni els regidors, ni els polítics, ni els guerreros.

En homenatge del savi astrònom senyor Comas i Solà, un grapat d'aficionats a la contemplació del Cel celebraren un sopar, dissabte passat.

Tractant-se de admiradors de la ciència astronòmica, ja és de suposar quin menú hi hauria:

Sopa de estrelles.

Peix: Sol.

Carn: Cabra.

Postres: Farina lacteada de la Via Làctea.

Tot això servit pel restaurant «La Lluna».

Per molts anys, i bon profit.

De la deliciosa administració regional a.

Un tranquil, que mai en falien a la Casa Gran, amb motiu de la presa de possessió del càrrec de Poliglota (?) Municipal pel *divino calvo* En Julián de Udaeta, el Millán Astray de la nostra Creu Roja, va enganxar un cartell a la porta de l'Oficina del Cerimonial que deia:

SERVICIO DE POLIGLOTERIA MUNICIPAL

Se ablan y escriben los siguientes idiomas: Panameño, uruguayo, chileno, argentino, abanero, venezolano, jamaiguano, nicaraguense y el colombino (?)

Se despachan vales a 1'75 para el banquete que, en honor del fenómeno lingüístico municipal, se celebrará en breve bajo la presidencia de Pancho Rahola. A los hobereros, el 10 por 100 de descuento.

En Ribé, l'Aguilar i En Miliu Puig Doménech encara riuen!

I En Maynés tan convençut que el seu protegit sap més llengües que el Director de la Berlitz!

Un pinta-mones molt dolent es presenta a casa d'un negociant d'art.

—Vol comprar-me aquest quadre?

—N'hi dono sis pessetes.

—Home!... Si la tela em costa més!

—Ja ho sé; però quan vostè la va comprar encara no era pintada.

Collit al vol en el foyer d'un «music-hall»:

—Mimí, tu que ets tan sàvia, què fa el gos?

—Lla ira.

—I el gat?

—Miola.

—I la vaca?

—Remuga.

—I el lloro?

—Parla.

A. F. i B.: Passà a *La Campana*.—E. G. C.: *Merci*.—A. Daví Tusell: Ho sento, però no'ns convé.—J. Xarric: Si no fos una mica brut, molt bé.—J. Staramsa: Entesos.—Marlín Viader: Es molt insubstancial.—A. Guabarris: De cap manera; no pot anar.—J. P.: Es molt sentit, però... molt poca cosa.—E. R.: Amb el seu permís ho guardarem per a l'*Almanac*. Es més propi.—Antoni Serra: No'ns convenen. Es a dir, sí, n'aprofitarem un a l'*Almanac*.—Rafel Riba: Mercès per tot lo enviat... i per la dreça, que anotem en el llibre de apreciables col laboradors.—E. Costa: Alto!... Ara hi van tots a la guerra; pobres i rics. No val a calumniar. Es molt llarg i excessivament deixat.—Salvador Majó: Ho llegirem en santa calma, i no dubti que lo que's pugui aprofitar, anirà.—M.

Corominas: Els seus versets no'ns han pogut fer enternir.—H. Parés: Estaran molt bé, però són massa tristos. Carai, home, no sigui tan pessimista. La vida és bella, la vida és bona; pensi amb el vi, pensi amb la dona!...—P. del C.: Rebut i... en cartera.—*Andresito*: Lo mateix li dic.—R. H. M., J. N. de M., R. S. S., J. A. i B., E. B. i V., S. Ll., J. F. R., Radium, Ll. B. i B., P. del C., J. A. i P., J. B., P. Ll., S. A., R. R., X. B., Q. R., P. F. G., R. F. i C., D. i V. C. P., J. P. i P., Camaló, L. M., J. V. i J., R. V., i F. O. V. Canigó, E. S. i Ll., F. D., F. P. C., J. A. R., J. T. S., *Andesito*, F. G., F. C., S. B., X. A., S. R., R. P., A. F. i B., J. G. G., M. A., E. P., S. B. i S., J. B. P., A. D. i G., S. B., E. V., *Aguileta*, F. R., T. R. i Ll., Ll. P. M., J. S. P., J. P. i T., Ll. M., J. R., J. P., P. C., J. P. C., F. de P. J., J. M., P. Ll., J. G. i C., J. C. i P., F. C. P., J. D. T., A. F. B.: Rebut els originals que envien amb destí a l'*Almanac*, i moltes mercès. Joan Barcelona: Es perillós.—Julià: Passa a la secció corresponent.—R. X. P.: No pot anar. Miri que dir-li a una senyoreta que s'estima «Os porto al cor tan ficada!... No hi ha dret.—Joan Noguer i Baches: S'agraeix l'intenció i la dedicatòria, però els versets són molts dolents.—J. Z. i Borrego de la Borregada: Els versets no'ns serveixen i la prosa menos.—F. Subirós: Ho sento molt, però té poca «rebotiga».—I. C. P.: Rebut, i gràcies. Passen a *La Campana*.—Carles Tapias: Dolentets, molt dolentets.—Carles Pujol Claverí: Coincidència! Un drama guinyolesc, del qual se'n feu una prova d'estudi a Barcelona, té idèntic argument. L'autor és un amic nostre, així és que no'ns atrevim a donar-ho com a novetat. Ah!... i el versos són quelcom defectuosos.—Un amic: Gràcies pel bon intent, però no *hace*.—A. Guabarris: Anirà probablement al *Almanac* de *La Campana*.—J. Barcelona: S'aprofitarà, esmotxat.—No coneixem de aqueix senyor altres obres que les del catàleg.—L'hereu perxa: Bona impressió, per la forma no'ns xoca.—Rosa Joaquim: Llarguíssim, i excessivament fosc.—*Andresito*: Gràcies: entra en cartera.—Miquel Corominas: No fan el pes.—J. P. F.: Mirarem de aprofitar-ho. T. Argelés: No'ns convenen.—J. Malleu: Rebut, i mercès.—S. B. B.: Defectuosets.—Lapantxa: Molt fluix.—Petroni II: La més curta anirà a l'*Almanac*; l'altra no'ns agrada prou.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8

BARCELONA

Després de serioses investigacions de tots els astrònoms, s'ha vingut en la certesa de que la Làmpara "Z" eclipsa a tots els astres lluminosos.

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 1415

Mañana sábado, día 29

Se pondrá a la venta el popular libro

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA de la vida práctica

para 1922

EL AÑO EN LA MANO

Inserta notables trabajos ilustrados correspondientes a temas tan interesantes como Habitaciones económicas, Autos miniatura, Centenarios de Napoleón, La batalla de Austerlitz, El teatro en la antigüedad, Joyas de arquitectura y una obra teatral completa para poder representar aficionados

EL AÑO EN LA MANO

Publica: Santoral, Calendario Perpetuo, Almanaque, Astronomía, Religión, Música, Cinemática, Medicina e Higiene, Feminismo, Ciencias ocultas, Biografía, Páginas para niños, Una escuela de Sordo-Mudos, Resumen del año, Mitología, Deportes, Modas, Toros, Monumentos, Mecánica, Puericultura, Geografía, Varietés, Cocina, Ganaderías, Agricultura, Aviación y navegación, Industria, Política, Literatura, Juegos de salón, Economía doméstica, Entretenimientos, Los muertos del año, Concursos, Caricaturas

Espléndidos regalos a los compradores y una participación a un Billete entero de la LOTERÍA DE NAVIDAD

PRECIOS: { Edición económica: Pesetas 1'50
Edición encuadernada: " 2'00

HISTORIA POPULAR DE CATALUNYA

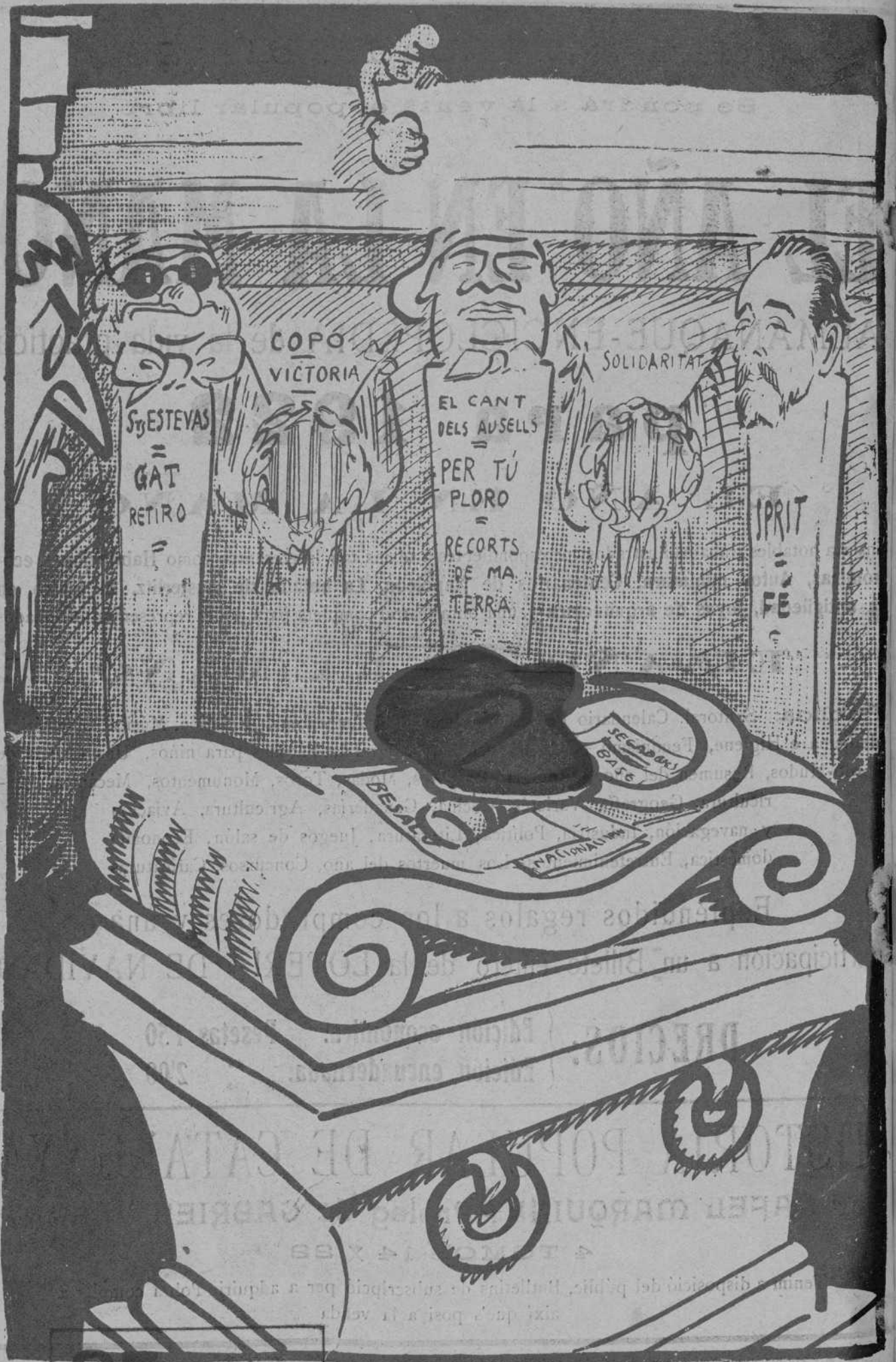
per **RAFEL MARQUINA** - Pròleg de **GABRIEL ALOMAR**

4 TOMOS 14 X 22

Tenim a disposició del públic, Butlletins de subscripció per a adquirir l'obra completa així que's posi a la venda

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, rementant l'import en illurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

25 cènts.

La tomba del Napoleó nacionalista